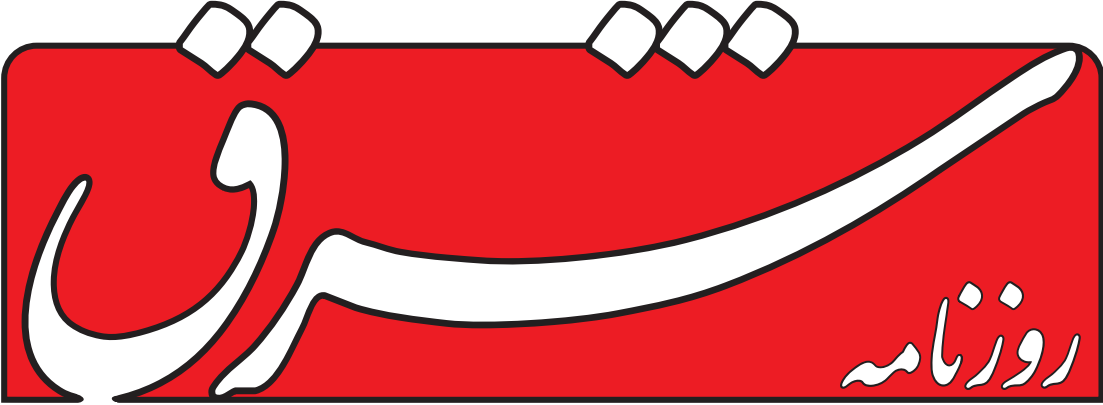

شناسایی و دستگیری یک هسته ۵ نفره از گروهک منافقین در سمنان

بازداشت ۴ تیم عملیاتی سازمان جاسوسی موساد

وزارت اطلاعات اعلام کرد: با مجاهدت‌های شبانه‌روزی سربازان گنمام امام‌زمان (عج)، چهار تیم سازمان جاسوسی موساد در داخل کشور شناسایی و دستگیر شدند...

صفحه ۲

چهارشنبه ۲۱ دی ۱۴۰۱ • ۱۸ جمادی‌الثانی ۱۴۴۴ • ۱۱ ژانویه ۲۰۲۳ • سال بیستم • شماره ۴۴۶۹ • ۱۲ صفحه • ۱۰۰۰۰ تومان

در «شرق» امروز می‌خوانید: حکم ۱۸ساله برای احسان پیربرناش خبرنگار و طنزنویس ورزشی، محمد رسول‌اف کارگردان و محمدعلی کامفیروزی وکیل دادگستری آزاد شدند **و یادداشت‌هایی از امیر عربی، پویا نعمت‌اللهی، علی ابراهیمی**

سرمقاله

بازیگری جدید در روابط کار

حمزه نوذری

جامعه‌شناس و استاد دانشگاه

سه‌جانبه‌گرایی چارچوبی پذیرفته‌شده برای بحث و گفت‌وگو درباره روابط کار و تعیین دستمزد است. در ایران نیز در ماه‌های پایان سال از تعیین دستمزد سال بعد کارگران در شورای عالی دستمزد که نهادی مبتنی بر سه‌جانبه‌گرایی است، سخن به میان می‌آید. این سه طرف در روابط کار عبارت‌اند از نمایندگان دولت، نمایندگان کارگران و نمایندگان کارفرمایان. نمایندگان کارگران و کارفرمایان از تشکل‌های رسمی آنان انتخاب می‌شوند، اما در روابط کاری و شغلی یک بازیگر مهم نادیده گرفته شده است؛ این بازیگر برجسته سازمان‌های جامعه مدنی یا به عبارتی سازمان‌های غیردولتی و غیربازاری است. سمن‌ها، تشکل‌های اجتماعی، انجمن‌ها، اصناف و خیریه‌ها نمونه‌هایی از سازمان‌های غیردولتی و غیربازاری هستند.

مشارکت سازمان‌های غیردولتی و غیربازاری مانند سمن‌ها و خیریه‌ها در مسئله بی‌کاری و ارائه خدمات مربوط به اشتغال و محیط کار رو به افزایش است. این موضوع شاید مربوط به افول تشکل‌های کارگری یا خلأیی باشد که این اتحادیه‌ها دارند و در برخی مشاغل حضور ندارند. شاید هم بتوان گفت این سازمان‌ها در کنار اتحادیه‌های کارگری مشغول ارائه خدمات به کارگران و شاغلان به‌ویژه شاغلانی مانند زنان سرپرست خانوار، معلولان و مهاجران هستند. گروه‌هایی از شاغلان که در بالا ذکر شد، چندانورد توجه تشکل‌ها و اتحادیه‌های کارگری نبوده‌اند یا نتوانسته‌اند به وضعیت آنها رسیدگی کنند. سازمان‌های غیردولتی و غیربازاری نمایندگان چنین شاغلانی به شمار می‌آیند؛ بنابراین بحث نمایندگی شاغلان خاص مانند سمن‌ها و خیریه‌ها بحث مهمی است که کمتر مورد توجه قرار گرفته است. کسانی که در مشاغل حاشیه‌ای و محیط‌های کار غیررسمی فعالیت می‌کنند و به نوعی آسیب‌پذیر هستند، همچنین مشاغل خانگی و کارگران مهاجر نمونه‌های درخورتوجی هستند که سازمان‌های جامعه مدنی مورد اشاره در راستای اشتغال آنها فعالیت می‌کنند. نقش و تأثیر سازمان‌های غیردولتی و غیربازاری (سمن‌ها و خیریه‌ها) در اشتغال را می‌توان در دو شکل کلی تقسیم‌بندی کرد:

الف- نقش و تأثیر آنها در کاهش بی‌کاری (معطوف به بی‌کاری و بی‌کاران).

ب- بهبود شرایط شغلی که به منافع افراد شاغل مربوط است (معطوف به محیط کار و امنیت شغلی).

نقش سازمان‌های غیردولتی و غیربازاری در کاهش بی‌کاری و ایجاد اشتغال دو شکل عمده می‌تواند داشته باشد: ۱- ارائه خدمات و ۲- سیاست‌گذاری. راه‌های مختلفی وجود دارد که سازمان‌های غیردولتی و غیربازاری (خیریه‌ها و سمن‌ها) از طریق آنها می‌توانند به بی‌کاران برای اشتغال کمک کنند. برخی از این سازمان‌ها ارائه خدمات به بی‌کاران را در حوزه‌هایی مانند مشاوره، آموزش (مهارت‌آموزی)، حمایت مالی و کارپایی متمرکز کرده‌اند و برخی دیگر سعی می‌کنند این نقش را در حوزه سیاست‌گذاری برای کاهش بی‌کاری در مشارکت با دولت انجام دهند. این دو جهت‌گیری و دو الگوی متمایز در راستای کاهش بی‌کاری است؛ الگوی خدمات‌گرا و الگوی سیاست‌مدار. در الگوی اول این سازمان‌ها مستقیماً بی‌بی‌کاران مواجه هستند؛ درحالی‌که در الگوی دوم سازمان‌های غیردولتی و غیربازاری با اشخاص حقوقی برای تدوین مقررات مربوط به کار سروکار دارند. هر دو این الگوها با هدف افزایش اشتغال و کاهش بی‌کاری در پیش گرفته می‌شوند.

مشاوره به دولت در حوزه سیاست‌گذاری، شراکت در برنامه‌ریزی حوزه اشتغال، ارائه خدمتشی به دولت در حوزه اشتغال و کمک به اجرای قوانین همگی در بعد نخست نقش و تأثیر سازمان‌های غیردولتی و غیربازاری قرار می‌گیرند. نقش و تأثیر دوم به تلاش فراینده سازمان‌های غیردولتی و غیربازاری به مباحثی مانند دستمزد عادلانه برای شاغلان، رفع تبعیض، فشار به دولت برای اصلاح قوانین کار و استانداردهای شغلی و محیط کارفرمایان به رعایت آنها مربوط است. هدف دوم به این بحث مربوط است که محل کار یکی از دغدغه‌های مهم سازمان‌های غیربازاری و غیردولتی است که به گونه‌ای نشان‌دهنده تعهد این سازمان‌ها به بهبود شرایط کاری کارگران است. تجربه سازمان‌های مدنی در برخی کشورها نشان می‌دهد که سازمان‌های جامعه مدنی با پرداختن به موضوع اشتغال، محل کار و روابط شغلی استفاده‌ی تبدیل به بازیگر مهمی در روابط کار و صنعتی شده‌اند. این سازمان‌ها فعالیت مربوط به محیط کار را بر اساس جنسیت، ناتوانی، سن، مهاجرت و... قرار داده‌اند. به عبارتی این سازمان‌ها سعی می‌کنند خدماتی معطوف به امنیت شغلی را برای شاغلانی که دارای منابع ضعیف هستند و کم‌خوردار و در وضع محرومیت قرار دارند، ارائه دهند.

اما چنین نقشی وابسته به این است که آرایش مناسبی بین جامعه مدنی، دولت و بازار شکل گیرد. لازم است دولت‌ها زمینه ارتباط و تعامل مناسب برای چنین فعالیت‌هایی فراهم کنند. یکی از مهم‌ترین زمینه‌ها فراهم‌کردن شرایط قانونی حضور و شراکت نمایندگان سازمان‌های جامعه مدنی (سمن‌ها، خیریه‌ها و تشکل‌های اجتماعی) در روابط کار است که به نوعی گذر از سه‌جانبه‌گرایی مرسوم تلقی می‌شود.

مریم شسکرانی، بلندپروازی ترکیه برای راه‌اندازی دروازه ترانزیت گاز به اروپا در شرایطی رخ می‌دهد که این کشور اصولاً نقشی در بازار تولید و صادرات گاز جهان نداشته است. بااین‌حال مقامات ترکیه می‌گویند که روسیه از ایجاد هاب گازی در ترکیه حمایت کرده است. اما روسیه از هاب گازی ترکیه چه می‌خواهد؟

ترکیه کار روی پروژه هاب گازی را آغاز کرد. چندی پیش وب‌سایت ریانووستی اعلام کرد دولت ترکیه ضمن اعلام آمادگی برای میانجیگری در بحران انرژی اروپا، خبر داده است که کار روی پروژه پیشنهادی روسیه برای ایجاد هاب گازی را شروع کرده است. براساس این خبر فاتح دونما، وزیر انرژی و منابع طبیعی ترکیه در مصاحبه‌ای تلویزیونی گفته برای آماده‌سازی اولیه این پروژه یک سال زمان نیاز است و زیرساخت‌ها در حال ارزیابی است. او با بیان اینکه ترکیه از هم‌اکنون کار چشمگیری را آغاز کرده،

بررسی ماجرای عرضه خودرو در بازار سرمایه در گفت‌وگو با نمایندگان مجلس

خودروی بورسی؛ تصمیم راهبردی یا تجویز آرام‌بخش

جبار کوچکی نژاد:

بورس این قدرت را دارد که علاوه بر کشف قیمت از افزایش آن و دلال بازی جلوگیری کند

قاسم سعدی:

بورس محلی برای عرضه طلاست نه قیرو خودرو، این کار یک مسکن مقطعی است

الله‌وردی دهقانی:

به دلیل عدم تناسب عرضه و تقاضا، عرضه خودرو در بورس همراه با رانت خواهد بود

معصومه معظمی: نوسان قیمت خودرو در سال‌های گذشته و اختلاف فاحش قیمت کارخانه با بازار آزاد، تسلط دلالان بر بازار خودرو، راه‌افتادن فضای رانت‌خواری برخی که به مافیای خودرو معروف شده‌اند و مسائلی از این دست باعث شده است این موضوع مورد توجه و انتقاد شدید کارشناسان حوزه خودرو، اقتصاد، برخی نمایندگان مجلس و حتی افکار عمومی قرار بگیرد. از این‌رو نوشیدند به دنبال راهکاری برای کنترل نوسان قیمت خودرو و کوتاه‌کردن دست دلالان از بازار آن باشند که امروزه از کالایی مصرفی به کالایی سرمایه‌ای بدل شده است. به این امید، در چند ماه گذشته موضوع عرضه خودرو در بورس کالا را به عنوان راهکار ارائه دادند. اما برخی مخالفان آن را مُسکن موقتی و راهکاری کوتاه‌مدت می‌دانند که اگر درست مدیریت نشود، می‌تواند زمینه رانت‌خواری بیشتری را برای گروهی خاص فراهم آورد. به همین دلیل بود که حدود ۱۲ نفر از نمایندگان در نامه‌ای اعتراض خود به این سازوکار را به شورای رقابت اعلام کردند و خواستار توقف مکانیسم عرضه خودرو در بورس شدند؛ چراکه آن را شیوه‌ای غیرقانونی می‌دانند و خواستار جلوگیری از ادامه و اجرای آن هستند.

اما موافقان این امر، بر ضرورت شفاف‌شدن سازوکار عرضه تولیدات خودروسازان و نزدیک شدن قیمت‌ها به بازار آزاد از این راه تأکید دارند؛ به این امید که عرضه خودرو در بورس بتواند مامن

سرداران در آیین معارفه و تکریم فرمانده کل انتظامی

آسایش خود را مشتاقانه فدای آرامش شهروندان می‌کنم

آیین معارفه و تکریم فرمانده کل انتظامی کشور عصر روز دوشنبه (۱۹ دی) با حضور تعدادی از مسئولان لشکری و کشوری در محل ستاد مرکزی فرجا برگزار شد و سردار احمدرضا رادان با حکم رهبر انقلاب به‌عنوان فرمانده جدید انتظامی کل کشور کار خود را در این سمت آغاز کرد.

صفحه ۲

«شرق» نقش دیپلماسی پارلمانی ایران را در تحولات قفقاز بررسی می‌کند

باکو آرام می‌گیرد؟

در جلسه شورای شهر تهران چه گذشت

ماجرای فرار ۱۳۸ معتاد متجاهر از یاورشهر ۹

ایستگاه‌های سنجش آلودگی هوا از مدار خارج می‌شوند؟

خط‌ونشان

طبقه متوسط

صعود سخت پرسپولیس به یک هشتم نهایی جام حذفی

پس از اقامتگاه ترامپ، دفتر کار بایدن هم اسناد طبقه‌بندی شده کشف شده است

جنجال اسناد محرمانه در آمریکا

یادداشت

پیامی که زلزله ایوانکی فرستاد

مهدی زارع

وقوع زمین‌لرزه‌ای کوچک با بزرگای ۲.۵ در میانه روز ۱۲ دی ۱۴۰۱ روی کسل ایوانکی در شرق شریف‌آباد، شهرستان پاکدشت در جنوب شرق تهران، با وجود آنکه موجب خسارتی نبود، ولی یادآوری مهمی بر فعال‌بودن گسل مهم ایوانکی در محدوده جنوب شرق استان تهران است. گسل فعال ایوانکی با حدود ۸۰ کیلومتر طول از شهر ایوانکی و مجاور شریف‌آباد و پاکدشت عبور می‌کند و به منطقه جنوب شرق تهران در مجاورت منطقه ۱۵ شهرداری و مشربیه می‌رسد.

ادامه در صفحه ۵

مقایسه با کالاهای خارجی، افزایش قیمت‌ها به این دسته از کالاها و خدمات نیز سرایت خواهد کرد. می‌توان مسیرهای دیگری نیز از اثرگذاری افزایش نرخ ارز بر اقتصاد مطرح کرد اما همین اندازه برای نشان‌دادن نادرستی این ادعا کافی است. در مورد ادعای عادی‌بودن فقر نیز این توجه لازم است که تعداد فقیران رخ خط فقر در چین در سال ۱۹۷۸ بالغ بر ۸۰۰ میلیون نفر بوده است. تودارو و اسمیت در کتاب راهبردهای توسعه اقتصادی آورده‌اند که تعداد فقیران چینی از ۵۳ درصد جمعیت کشور در سال ۱۹۸۱ به هشت درصد در سال ۲۰۰۱ رسید. یعنی در طول دو دهه، ۴۰۰ میلیون نفر از تعداد فقیران این کشور کاسته شد (۵۵ ص).

این کشور صفر شده است. تقریباً همه کشورها با درجات مختلف با پدیده فقر مواجه هستند، اما آنچه اهمیت دارد گستره، شدت و روند فقر در جامعه است. براساس ادعای عضو کمیسیون اقتصادی مجلس، جمعیت یارانه‌بگیر کشور در سال ۱۴۰۰، بیش از ۷۸ میلیون نفر بوده است (سایت فدای اقتصاد، ۲۸ آبان ۱۴۰۰). در صورت درستی این گزارش، حدود ۹۲ درصد جامعه نیازمند یارانه بوده و توانایی اداره زندگی خود را ندارند. این گستره فقر برای هر کشوری نگران‌کننده است. بیش از ۳۰ درصد از درآمد سرانه ایران در دهه ۹۰ کاسته شد و این به معنای فقیرترشدن جامعه است و قطعاً این روند افزایشی، پدیده‌ای نیست که از حضرت آدم تاکنون وجود داشته باشد. کافی است نگاهی به عملکرد چین شود. اکنون که ایران نگاه به شرق را دنبال می‌کند، جا دارد رمز وراز موفقیت‌های اقتصادی چین را نیز بیاموزد. چین در سال ۱۹۶۵ جز ۲۵ کشور فقیر دنیا بود و در اواخر دهه ۱۹۷۰ بیشترین تعداد فقیران جهان را داشت. اما امروز دومین اقتصاد پرقدرت دنیاست و به ادعای خویش در ۲۰۲۱، فقر مطلق را به صفر رسانده است. بنابراین گستره و شدت فقر در یک جامعه پدیده‌ای عادی نیست بلکه محصول سیاست‌های اتخاذشده‌ای است که باید اصلاح شوند، چنانچه چین چنین کرد. ممکن است که دو امام جمعه فوق‌الذکر به یاد نیابوند که در دولت سابق در موارد مشابه چگونه موضع‌گیری کرده‌اند، اما مردم به خوبی به یاد دارند. از این‌رو باید اینان در نظر بگیرند که در این بده‌بستان چه می‌دهند و چه می‌گیرند. آنان اعتماد عمومی، سرمایه اجتماعی، جایگاه معنوی، پایبندی به ارزش‌های اخلاقی را برای یک تار موی دوست می‌دهند و این بدمعامله‌ای است که با خود و ارزش‌ها می‌کنند.

یادداشت

همه چیز فدای یک تار موی دوست

محمدرضا یوسفی، شیخ‌رباط

اقتصاددان و استاد دانشگاه مفید

در شرایطی که نرخ ارز و تورم به مرحله جهش رسیده‌اند و شرایط معیشتی مردم سخت‌تر از گذشته شده، فقر با شدت بیشتر و دامنه وسیع‌تر، زندگی مردم را تحت‌الشعاع خویش قرار داده است. امام جمعه مشهد بیان کرده است افزایش نرخ ارز تأثیر چندانی بر اقتصاد ایران نداشته و تأثیر آن حدود ۲۰ تا ۲۵ درصد بوده است. امام جمعه‌ای دیگر نیز فقر را پدیده‌ای دانسته که از زمان حضرت آدم تاکنون تداوم داشته و با این بیان خواسته است شرایط اقتصادی را عادی جلوه دهد. به وضوح هر دو ادعا نادرست است. نرخ ارز یک اثر مستقیم دارد که از طریق افزایش قیمت کالاهای وارداتی خود را نشان می‌دهد. به دلیل ناآرامی‌ها، تشدید فشارهای خارجی، ناامیدی از توافق، رشد شدید نقدینگی و تورم، نرخ ارز افزایش یافته و به دلیل شرایط نااطمینانی دچار نوسان شدید نیز شده است. اما جهش نرخ ارز آثار غیرمستقیمی بر کل اقتصاد می‌گذارد که بسیار بالاتر از تصور امام جمعه یادشده است. افزایش نرخ ارز موجب افزایش هزینه‌های تولید و قیمت تمام‌شده محصولات شده و منجر به تورم می‌شود. از سوی دیگر افزایش نرخ ارز، نیاز به سرمایه در گردش بنگاه‌ها را برای تأمین مواد اولیه و قطعات افزایش می‌دهد و از آنجا که همه بنگاه‌ها توان تأمین مالی خود می‌نمایند این نیاز را ندارند، مجبور به تعطیلی بخشی از فعالیت یا تمام فعالیت خود می‌شوند. سوم اینکه علاوه بر جهش نرخ ارز، نوسانات آن نیز به عدم امکان پیش‌بینی آینده و ریسک بالا در اقتصاد منجر می‌شود و تحت تأثیر این نااطمینانی، قراردادهای بزرگ و معاملات به شدت کاهش می‌یابند. در نتیجه، رکود تئوری تشدید خواهد شد. چهارمین اثر غیرمستقیم افزایش نرخ ارز، تغییر در قیمت‌های نسبی است. به واسطه افزایش نرخ ارز، در گام نخست محصولات وابسته به واردات افزایش قیمت پیدا می‌کنند اما با تغییر در قیمت‌های نسبی کالاهای داخلی و خدمات و همچنین کالاهای داخلی در